

Indicadors econòmics de Menorca 2004: la indústria.*

Alfons Méndez Vidal
Economista i membre de l'IME

* Aquest article d'actualitat econòmica fou escrit per a l'OBSAM en la primavera de 2005

1. Ocupació

Les dades d'afiliació a la Seguretat social, ens mostren que si l'any 2003 ja havia estat molt discret (1,2%), a l'any 2004 es pot parlar clarament de contracció (-1,7%).

Afiliació a la Seguretat social del sector industrial a Menorca			
<i>Taxes de creixement</i>	<i>% 03/02</i>	<i>% 04/03</i>	<i>% s. Total</i>
Total Indústria	1,2%	-1,7%	100,0%
Aliments i begudes	-2,6%	-4,1%	17,5%
Tèxtil i cuiró	-2,6%	-8,3%	25,4%
Fusta i moble	-0,2%	-0,9%	23,6%
Paper i arts gràfiques	4,7%	5,1%	5,6%
Metall i química	-3,8%	0,2%	9,3%
Fabricació de màquines i altres	0,1%	1,7%	8,4%
Altres indústries	39,0%	11,1%	10,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de Tresoreria S.S.

Per sectors, és significatiu que la branca d'activitat amb un major pes, la de tèxtil i cuiró, que inclou l'activitat sabatera, hagi encadenat dos anys com líder en la reducció de l'ocupació: -2,6% en 2003 i -8,3% en 2004. Un altre sector important, el d'aliments i begudes també acumula dos anys en vermell: -2,6% en 2003 i -4,1% en 2004. En canvi, el sector de metall i química, que abraça la indústria bijutera, sembla haver superat en part el mal moment de 2003, on patí un descens del 3,8%, ja que en 2004 creix, ni que sigui un moderat 0,2%. Per contra, el sector de fusta i moble ha anat empitjorant els seus valors: si en 2003 disminuïa poc (-0,2%), en 2004 s'ha consolidat el descens (-0,9). Pel cantó contrari, destaca el comportament positiu de dos sectors d'escassa importància quantitativa: el de paper i arts gràfiques: que creix un 4,7% en 2003 i 5,4% en 2004 i altres indústries (energia, aigua, extractives, altres minerals i reciclatge), que ha crescut un 39% i un 11,1%, respectivament.

Les dades de facturació d'energia elèctrica ens ofereixen un panorama similar, si bé en ocasions poden existir problemes d'atribució de determinades activitats a branques econòmiques concretes. Així i tot, a nivell global és evident el contrast entre el dinàmic 2003, amb un creixement del 8,5%, i l'estancament de 2004 en què es produeix un retrocés del 0,1%. El sector de tèxtil i cuiró en 2003 hauria tingut un bon comportament, per patir una disminució del 3,9% en 2004. Aliments i begudes s'hauria comportat d'una manera més estable: amb un creixement un poc inferior al total en 2003 (6%) i un poc per damunt en 2004 (1,6%). El metall i la química hauria crescut netament per davall del global els

dos anys, amb un retrocés del 3,7% en 2004. Els sectors de fusta i moble i paper i arts gràfiques tindrien un comportament irregular, amb elevats creixements un any, per retrocedir de forma també considerable el següent. Per últim el millor comportament el tindrien fabricació de màquines i altres elements de transport i altres indústries.

Facturació d'energia elèctrica a Menorca (Kwh)			
<i>Taxes de creixement</i>	<i>% 03/02</i>	<i>% 04/03</i>	<i>% s. Total</i>
Total Indústria	8,5%	-0,1%	100,0%
Aliments i begudes	6,0%	1,6%	49,9%
Tèxtil i cuiró	9,9%	-3,9%	10,3%
Fusta i moble	-19,8%	34,4%	0,0%
Paper i arts gràfiques	15,8%	-13,6%	0,8%
Metall i química	4,3%	-3,7%	23,7%
Fabricació de màquines i altres	52,8%	17,7%	1,8%
Altres indústries	22,7%	2,2%	13,4%

Font: GESA-ENDESA

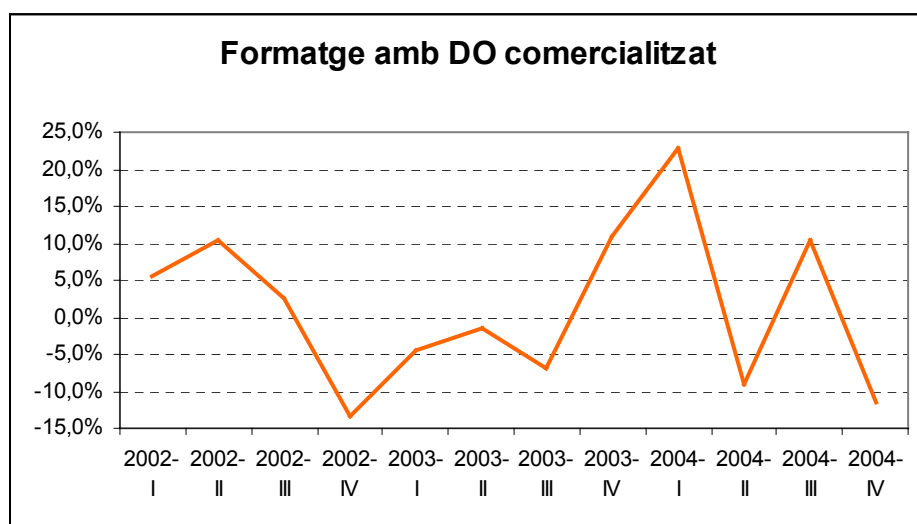
2. Aliments i begudes

Una de les activitats més rellevants de la branca d'aliments i begudes és la producció de formatge. En relació al formatge emparat per la Denominació d'Origen Mahón-Menorca, l'any 2003 seria de disminució del volum físic comercialitzat (-1,2%) i el 2004 de recuperació (2,7%). El segment exportador gaudeix de bona salut, amb increments de dos dígitos en tots els anys, indicant una molt positiva diversificació dels mercats.

Formatge amb DO Mahón comercialitzat (Tm.)				
<i>Anys</i>	<i>Comercialitzat</i>	<i>% Var.</i>	<i>Exportat</i>	<i>% Var.</i>
2001	2.193,66		74.650	
2002	2.224,10	1,4%	92.573	24,0%
2003	2.197,74	-1,2%	115.081	24,3%
2004	2.256,27	2,7%	127.753	11,0%

Font: Consell Regulador de la DO formatge Mahón-Menorca

Si s'analitza el comportament del volum comercialitzat per trimestres, constatarem l'existència d'un acusat comportament cíclic, amb una disminució del ritme de creixement a partir del tercer trimestre de 2002, que assoliria el punt més baix en el següent trimestre i no es recuperaria fins al quart trimestre de 2003. Aquest moviment a l'alça es començaria a trencar en el segon trimestre de 2004, per consolidar-se en el quart trimestre. Per tant, es tracta d'una evolució marcadament irregular, en la qual es poden intuir fonts d'incertesa pels primers trimestres de 2005.

Font: Consell regulador de la Denominació d'origen Mahón-Menorca

En relació a la resta del sector formatge (que abraça aproximadament les dues terceres parts de la producció), val a dir que, segons les dades d'exportació de productes agraris que hem exposat en l'apartat de l'agricultura, si en 2002 les exportacions van evolucionar de forma molt positiva (8,7%), en 2003 es va produir una forta contracció (-11,3%), que en 2004 s'hauria recuperat només de forma parcial (-5,7%), si bé aquest resultat negatiu seria fruit, exclusivament del mal comportament del darrer trimestre, ja que, els tres primers trimestres havien estat molt positius. Per tant, de la consolidació o no del moviment negatiu d'aquest darrer trimestre dependrà la recuperació de 2005.

3. Calçat i auxiliars

La indústria de calçat i auxiliars en 2003 havia patit un any molt dolent, amb disminucions de la producció (12,1%), facturació (10,4%), exportacions (15,6%) i operaris (5,9%); de fet, l'únic apartat positiu fou la producció d'avarques que fins i tot millorava els resultats de l'any anterior, amb un creixement del 29,4%.

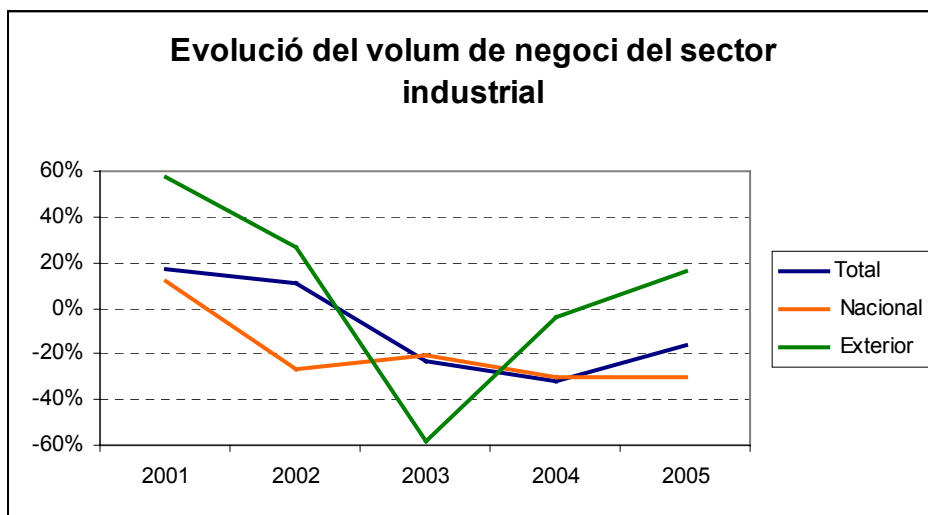
Estadístiques del sector de calçat i auxiliars (2002-2004)			
<i>Taxes de variació</i>	2002	2003	2004
Producció de calçat	-6,7%	-12,1%	-6,2%
Producció de sabatilles	-30,2%	-19,9%	-6,1%
Producció d'avarques	13,9%	29,4%	s.d.
Total producció	-9,0%	-9,3%	-6,1%
Facturació	-1,2%	-10,4%	-6,5%
Exportacions	1,5%	-15,6%	0,3%
Operaris	-2,4%	-5,9%	-8,0%

Font: PIME

En 2004, el sector del calçat i auxiliars es recupera una mica, amb una menor caiguda de la producció (-6,2%) i la facturació (-6,5%) i un lleuger increment de les exportacions (0,3%). En canvi, l'ajust de l'ocupació s'accentua, amb una reducció del 8%.

4. Resultats i clima empresarial

Ens basarem principalment amb l'enquesta de la Cambra de comerç, indústria i navegació, que indica el nombre d'empreses que han augmentat o disminuït els seus resultats, entès com el saldo, és a dir la diferència entre les que han augmentat i les que han disminuït. Per tant només ens informa indirectament sobre l'evolució global dels resultats.

Font: Cambra de comerç, indústria i navegació

El nombre d'empreses amb un increment de la facturació ha anat disminuint progressivament des de 2002 fins a 2004, i amb una especial incidència en els dos darrers anys amb un saldo de respostes de -23% en 2003 i -32% en 2004. Per 2005 les empreses preveuen una recuperació moderada, però encara predominen els negocis que no creuen que la facturació creixerà (saldo de respostes de -16%). Això no obstant, si distingim entre les empreses que es dirigeixen de manera predominant al mercat nacional del mercat exterior, veiem com existeixen algunes divergències, ja que el mercat exterior és més variable, amb un major nombre d'empreses que augmentaven la seva facturació en 2001 (57%), uns resultats molt acceptables en 2002 (27%) i una caiguda molt forta en 2003 (-58%); en 2004 quasi s'hauria assolit l'equilibri (-4%) i en 2005 les previsions són optimistes (16%). En canvi, en el mercat nacional, es partien d'uns resultats no tan bons (12% en 2001) i el 2002 ja va ésser de forta crisi (amb -27%), que pràcticament es va mantenir igual en 2003 (-21%) i es va agreujar en 2004 (-30%); de cara a 2005 no es preveu milloria (-30%). Així, es constata una marcada diferència entre les empreses exportadores, que haurien sortit ràpidament del període de dificultats, de les dirigides al mercat nacional, que han patit una crisi més llarga i que en 2005 encara no finalitzaria.

Resultats empresarials del sector industrial (2001-2005)

Saldo de respostes.	2001	2002	2003	2004	2005 (prev)
1. Xifra negocis:	17%	11%	-23%	-32%	-16%
1.1. Nacional	12%	-27%	-21%	-30%	-30%
1.2. Exterior	57%	27%	-58%	-4%	16%
2. Ocupació	5%	15%	-3%	-35%	-22%
3. Inversions:	20%	-1%	4%	-14%	-23%
4. Clima empresarial:	-1%	-29%	-41%	-45%	-28%

Font: Enquesta de perspectives empresarials. Cambra de comerç, indust. i nav.

El comportament de les altres variables no s'aparta molt d'aquesta pauta, si bé presenta diferències temporal i en la graduació dels efectes. Les empreses amb creació d'ocupació haurien crescut en 2002, malgrat l'inici de les dificultats en les empreses del sector nacional, però hauria estat afectat en 2003 (-3%) i, especialment en 2004 (-35%) i preveient un altra any amb més empreses que destrueixen ocupació dels que la creen (-22%). Per tant, l'ajust de l'ocupació patiria un endarreriment respecte les dificultats en la facturació. D'altra banda, les empreses inversores eren abundants en 2001, per disminuir del tot en 2002, amb el primer moment de dificultats (-1%), situació mantinguda pràcticament igual en 2003 (4%) i patir un forta disminució en 2004 (-14%) i, previsiblement en 2005 (-23%). Per tant la disminució de la inversió hauria estat ràpida i duradora, sense perspectives de millora. Per últim, quant a l'anomenat clima empresarial, en 2001 ja havia inquietud (-1%), que es va convertir en certesa de crisi en 2002 (-29%), la qual hauria patit el seu clímax en 2003 (-41%) i 2004 (-45%), per preveure una milloria, dins del pessimisme en 2005 (-28%).

Treball realitzat amb el suport de:

CONSELL INSULAR
DE MENORCA

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS